

Domáci glasovi

Stev. 4.

Lienz, sreda 9. januarja 1946.

Leto 2.

VPRAŠANJA KI ZASLUŽIJO POZORNOST

Moskovska "Pravda" je v decembru objavila članek Zaslavskega z naslovom "Vprašanja, ki zaslužiijo pozornost". Ker članek obravnava še vedno aktualna vprašanja, ga prinašamo v izvlečku:

"Pred nekaj dnevi je Reuter objavil poročilo iz Teherana, da je iranski min. predsednik Ibrahim Hakimi na tiskovni konferenci obravnaval vprašanje o umiku vojaštva treh zavezniških velesil iz Irana. Ibrahim Hakimi pa je prezrl drugo vprašanje, ki je trenutno za Iran važnejše in nujnejše. To je vprašanje demokratičnega gibanja, ki se je razvilo v Iranu.

V Iranu se dogaja isto kot v drugih državah, kjer zastareli politični režimi demokratične sile dušijo in ovirajo v razvoju. Poraz nemškega fašizma in japonskega imperializma je dal močnejši polet demokratičnemu gibanju v raznih državah, - vstevši Iran. Neposredni cilj hrupa, ki ga reakcionarni krogi dvigajo brez kakršnega koli vzroka, se tiče zavezniškega vojaštva in ima namen, odvrniti pozornost od njihove politike, zatiranja demokratičnega gibanja v iranskem Azerbejdžanu s policijskimi silami.

Ena izmed treh zavezniških velesil, ki jih je omenil Ibrahim Hakimi, je ZSSR. Odgovor na vprašanje o prisotnosti sovjetskega vojaštva v Iranu je kaj enostaven. Sovjetsko - angleško - iranski sporazum z dne 27. januarja 1942 jasno določa naloge, pogoje in obsevanja sovjetskega vojaštva v Iranu, da ne omenjamo sovjetsko - iranske pogodbe z dne 26. februarja 1941, po kateri ima Sovjetska zveza pravico poslati svoje čete na iransko ozemlje. To je odgovor na vprašanje o sovjetskih četah v Iranu, to je pojasnilo, zakaj je ta odgovor tako jasen in enostaven: v skladu s pogodbo. Prav tako jasen in enostaven je odgovor na vprašanje o prisotnosti sovjetskih čet v drugih državah.

Druga od treh zavezniških sil, ki jih je omenil Ibrahim Hakimi, je Velika Britanija. Vprašanje o prisotnosti britanskih čet v Iranu glede na sporazum iz leta 1942 izgleda še nekam jasno. Vendar pa se v zvezi s tem vprašanjem pojavljajo še druga: ali so v Iranu angleške čete, ki so prišle tja pred sporazumom 1942? In je temu tako, kdaj so prišle? Kje se nahajajo? Koliko jih je? Kje počnejo tam? Ali je njihova prisotnost v skladu s pogoji pogodbe iz leta 1942? Na ta vprašanja ne dobimo nobenega odgovora. Če posli- mo Iran in vzamemo druge države, število teh vprašanj neizmerno naraste.

Skoraj vsak dan postavlja egiptski tisk eno in isto vprašanje: Kdaj bo Velika Britanija končno umaknila svoje vojaštvo iz Egipta? Dalje: Zakaj se nahaja tako obsežna angleška kopna, mornariška in letalska vojska v Palestini? Znano je, da ima to vojaštvo stalne manevre, da streljajo in zapirajo. Zakaj so spremenili Palestino v bojno pozorišče - zaman postavljajo prebivalci te starodavne države to vprašanje. Ali se je britansko vojaštvo umaknilo iz Sirije in Libanona? Ali je kakšna zakonita osnova za to, da se mu- čijo še v Siriji?

Tudi v Grčiji so angleške čete, ki nimajo nobenega poslanstva. Zakaj? Čemu? Koliko jih je? Vmešavajo se v notranje zadeve grškega ljudstva, kar ne dopušta nobene pogodbe na svetu. Ljudje vsega sveta - nad njimi tudi blaži laboratorije

stranke - se vprašujejo, kaj delajo angleške čete v Indoneziji, ki je baje zanje tuja dežela? Kako so prišli tja? Zakaj bombardirajo in razbijajo indonezijska mesta? Kaj imajo opraviti s Holandsko Indonezijo, ki diši po petroleju? Kako dolgo bodo po končani vojni nadaljevali s sovražnostmi na Javi? V Belgiji, Franciji, Holandski, Danski in Norveški vidimo znake skrajnega presenečenja. Kaj ima angleško vojaštvo opraviti v teh državah? Zakaj je sploh tam? Nobe- nega odgovora!

Tretja zavezniška velesila, ki jo je omenil Ibrahim Hakimi, je USA. Kolikor je znano, nimajo Združene države z Iranom nikake pogodbe, ki bi predvidevala prisotnost ameriških čet. Toda če Ibrahim Hakimi pravi, da se morajo ameriške čete umakniti, je očitno, da so v Iranu. Pogodbe ni, čete pa so tu! Kdaj so prišle, zakaj so prišle, kje se nahajajo in koliko jih je? Zakaj so ostale v Iranu? Kdaj se nameravajo umakniti? Ali se sploh nameravajo umakniti? Na ta vprašanja ni nobenega odkritega odgovora. Vse je zavito v meglo. To je umetna megla.

Tudi na Kitajskem jo vidimo. Tudi tu ne obstoji nikaka pogodba. Tudi tukaj so čete Združenih držav in zelo ugledni generali. To vojaštvo operira - zakaj? Čemu? Kako dolgo?

Zakaj in kako dolgo bodo ostale ameriške čete v Egiptu? Egipčanski tisk se zaman trudi, najti odgovor. Svet je prepoln takih vznemirljivih vprašanj, odgovorov pa ni. Po demokratičnih pravilih bi morali takoj odgovoriti, če vprašuje ljudstvo. Vendar se nekateri politiki sklicujejo na demokratična načela le tedaj, kadar je to v njihov prid. Če jim ni v prid, surovo zavrnejo nevarna vprašanja z besedami: To ni vaša zadeva! Vendar pa je to zadeva ljudstva!"

Če država zahteva, naj se tuje čete umaknejo, zato, da bo lahko doma napravila red, potem je to "krinka, da bi lahko nemo- teno zatirala demokratično gibanje"! Vsaka država ima pravico, da sama počisti svoje pokrajine onih plačanih elementov, ki prihajajo iz inozemstva, da bi hujskali narod k uporabi ter sejali zmedo, kjer bi lahko ribarili po mili volji!

Seveda je razumljivo, zakaj so še sovjetske čete v Iraku! Drugače pa "demokrati" ne bi imeli nobene zaslombe! Zato je prisotnost zapadnih zaveznikov v Perziji in drugod nezaželena, ker bi se sicer preveč zvedelo... Kaj bi bilo, če angleških čet ne bi bilo v Grčiji? EAM bi triumfirala in veselje bi vladalo v Moskvi! Kako "srečni" bi bili Kitajci, če bi samo sovjetske čete bile tam - to se pravi, le kitajski komunisti... Kitajski narod pa bi bil gotovo zelo hvaležen svetu, če bi imel namesto toliko zaželenega miru - državljansko vojno!?

Lepo je, če se kdo zavzema za svobodo drugih. - Lepše pa in priporočljivo je, p o m e s t i n a j p r e j p r e d s v o - j i m p r a g o m!

Gospod Kardelj je govoril

Pariški tednik "Présence" je v eni od svojih decemberskih števil objavil razgovor, ki ga je imel njen posebni dopisnik Claude Mirresne s Kardeljem. Razgovor prinašamo v celoti:

"Za Bogom in maršalom Titom, je prvi gospodar Jugoslavije Edward Kardelj! Mož, ki se vedno smehlja, dobrodušnega obnašanja, ki je po tiskovni konferenci rad naklonil nekaj trenutkov razgovora."

"Precej zgodbe pripovedujejo o Jugoslaviji." Tako začne gospod Kardelj s smehljajem na ustnicah.

"Kakšne zgodbe, gospod predsednik?"

"Mislil, da jih poznate prav tako dobro kot jaz. Toda, če vam je všeč, jih lahko obnoviva. Predvsem, vedite, da si Jugoslavija ravno tako želi demokratičnih svobod in kakor vsaka druga država..."

"Toda, ali ni gospod maršal Tito podvzel dovolj energičnih ukrepov proti opoziciji?"

"Imamo tako pa tudi tako opozicijo", diplomatsko poudari g. Kardelj! "Kar lahko dopustimo v Jugoslaviji, je to, da bi onj, ki so štiri leta "kolaborirali", še imeli volilno pravico. Verjemite mi, največja slabost predvojnih demokracij, je bilo to, da so v imenu manj ali več navidezne "legalnosti" dopuščali, da se jim zabode nož v hrbet. Naša država noče več ponoviti teh napak. Nočemo graditi nove Jugoslaviji, hkrati pa garjevim ovcam vse odpustiti."

"Kaj pa druge politične stranke?"

"Druge politične stranke še vedno obstoje in jim gre dobro. Čeprav pravijo da ne. Niso vsi komunisti v Jugoslaviji..."

Im ko napravim pomenljiv znak, mi g. Kardelj odvrne:

"Toda vsi imajo razloge, da niso..."

"Pravijo tudi, da je vlada podvzela take ukrepe, da volitve niso bile pravi izraz sedanjega političnega položaja v Jugoslaviji."

"Še enkrat, niso to bili samoobrambni ukrepi, ki tudi niso imeli namena odpraviti politično svobodo. Zamislite se samo v anarhijo, v kateri se nahaja dežela, ki je bila štiri leta pod sovravno peto. Razumeli boste, da je bilo nujno dati državi vsaj začasno ustavo. Imeli smo pred seboj ogromno nalogo in če nismo delali tako, da nam nebi mogli ničesar očitati, vendar nismo tega delali v zaslepijenosti."

"In kar se tiče mednarodne politike?"

"Tu je pa isto. Poiskali smo si naravno zaščito Sovjetske zveze, - kaj čudnega, če pomislite na dva poznejša konflikta - ker naši zapadni zavezniki niso bili v stanju, da bi nam pomagali. Toda ta naša hvaležnost Sovjetski zvezi ne bo vplivala na našo neodvisnost."

"Kakšno politiko nameravate voditi z ozirom na zapadne zaveznike?"

"Najboljši dokaz naše želje po sodelovanju z vsemi Združenimi narodi je bila naša prisotnost na londonski konferenci. Ne moremo pa biti popolnoma zadovoljni z načinom, kako so z nami postopali. S tem pa, da smo razpravljali z drugimi državami, da smo začasno sprejeli odločitve, ki niso v skladu z našimi interesi, s tem smo dovolj jasno pokazali svojo voljo, da ostanemo v družini Združenih narodov."

"Najbrže mislite s tem tržaško vprašanje..."

"Zamislite se v položaj Jugoslavije. Mi se trudimo, da bi tudi z Italijo vzdrževali pristrčno razmerje, toda ne pozabite, da je Trst tista baza, odkoder so v dvajsetih letih dvakrat odpešali čete, ki naj bi ukinile našo neodvisnost. Na drugi strani pa je prebivalstvo Julijske Benečije in Istre skoraj izključno jugoslovansko. Manjšinsko vprašanje je vendar povzročilo Evropi dovolj skrbi, da ne bomo spet napravili tako, kot so v Versailles-u..."

Sicer pa nismo mislili samo na interese Jugoslavije. Saj smo sprejeli predlog internacionaliziranja tržaškega pristanišča, ki bo po našem mnenju v bodoče predstavljal jeklena pljuča za vse demokratične države v Osrednji Evropi."

"Kakšna čustva, g. predsednik, goji Jugoslavija napram Franciji?"

"Prav kakor prej Jugoslavija Karadjordjevičev, kakor včasih Obrenovići, tako goji tudi današnja Jugoslavija v svojem srcu ljubezen do Francije. In prosimo samo tega, da bi ji Francija vračala podobne občutke."

"Še nekaj, g. predsednik. Kakšna bo usoda Karadjordjevičev, ko ste že omenili to ime?"

"Na to Vam je vsa Jugoslavija namesto mene že odgovorila."

ZAHVALA

Slovenski akademiki smo prejeli za novoletno darilo od g. prof. Jegliča 2.832.50 Š. kot čisti donos Silvestrovega večera. Od g. župnika Kristanca pa 725.50 Š. od predstave Podrtega križa. Za tako lepo vsoto se akademiki prav lepo zahvaljujemo vsem, ki so sodelovali pri pripravi in izvedbi obeh predstav predvsem pa g. prof. Jegliču in g. župniku Kristancu.

Ob tej priliki se zahvaljujemo tudi Socialnemu odboru, ki je že od vsega začetka organiziral po vseh slovenskih taboriščih v Avstriji nabirke za akademike.

V Lienzu so v ta namen darovali	3.561.94 Š.
v Kellerbergu	2.147.--- "
v Spittalu	2.103.--- "
v Judenburgu	1.420.--- "
v Wolfsbergu	560.--- "

Skupaj : 9.791.94 Š.

Vsega skupaj pa nam je Socialni odbor poslal 20.000.--- Š. To je že velika vsota, vendar smo imeli že tudi precejšnje izdatke.

Iz blagajniškega poročila so razvidni sledeči izdatki:

Potnine kurirjev v Gradec in tiskovine	559.70 Š
overovljenje prepisov in dokumentov	780.--- "
vpisnina	5.980.--- "
knjige	36.--- "
dnevne potrebscine akademikov	110.--- "
podpore akademikom v It.	1.100.--- "

Skupaj : 7.565.70 Š.

Tako smo kljub največjemu varčevanju porabili v enem mesecu za naše razmere kar veliko vsoto. Zavedamo se, da so ta denar privarčevali naši ljudje, ki so sami potrebni podpore, zato ga bomo znali tudi prav ceniti. Z marljivim študijem pa hočemo dokazati, da smo vredni vaše podpore in da ta denar za narod ni izgubljen. Vsak akademik se je obvezal, da bo pozneje, ko bo imel možnost, tudi sam podpiral revne akademike in tako vračal narodu, kar sedaj od njega prejema.

Zato se še enkrat prav lepo zahvaljujemo vsem, ki so nam z denarjem ali na kakršenkoli drug način pomagali pri našem študiju.

Akademski odbor.

LIENSKI BEGUNSKI PEVSKI ZBOR je priredil te dni parkrat zelo usrečen koncert slovenskih božičnih pesmi, med tem ko so se na odru vrstile žive slike božičnih prizorov.

NOVO LETO smo tirolski Slovanci začeli z izredno slovesnostjo. Na Novega leta dan smo imeli novo mašo pri Sv. Justini. Daroval jo je naš rojak p. Rudolf Pivko. G. novomašnik se je počutil kot doma, ko je zaslišal vedno lepo "Novomašnik bod" pozdravljen. Tudi v cerkvi smo mu zapeli nekaj slovenskih božičnih pesmi. Pri ve-

černicah so ti verni, nam Slovencem tako naklonjeni in za slovensko pesem tako dovzetni. Tirolci občudovali pete slovenske litanije Matere Božje. Vsa slovesnost je potekla v najlepši harmoniji med nami in Tirolci. Človek se ne more načuditi, koliko razumevanja imajo ti ljudje za nas. Kakor da bi z njimi vstali se počutimo v njihovi družbi.

LIST "SLOVENSKA MISEL", ki ga je začela izdajati skupina slovenskih akademikov, je nadaljevanje "Slovenca v Tirolah".